

Stosunek do energetyki jądrowej

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2020/21

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Kierując się ku neutralności klimatycznej Polska energetyka ma stopniowo odchodzić od węgla i w coraz większym stopniu wykorzystywać zeroemisyjne źródła odnawialne oraz – również uznawaną za „czystą” – energię elektryczną wytwarzaną w elektrowniach jądrowych, które w naszym kraju dopiero mają powstać. Planuje się budowę co najmniej dwóch takich obiektów. Zakłada się, że ich udział w produkcji energii elektrycznej w Polsce będzie wynosił w pierwszej połowie lat 40. około 20%–25%. Pierwszy reaktor ma być gotowy w 2033 roku. W przeciwieństwie do raczej niekontrowersyjnego pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, jej produkcja przy wykorzystaniu rozszczepiania jąder atomów rodzi pewne obawy, a wydarzenia takie, jak katastrofa w Czarnobylu czy – mniej odległa w czasie – w Fukushima, która nastąpiła na skutek trzęsienia ziemi, obawy te potęgują. Lęki mogą niekiedy wynikać także ze skojarzeń energii atomowej z bronią masowego rażenia i wojną (taki jest zresztą rodowód tej technologii). W sondażu przeprowadzonym w maju¹ zapytaliśmy badanych o ich stosunek do budowy elektrowni jądrowej w Polsce oraz kwestie związane z jej funkcjonowaniem.

Katastrofa w Fukushima w 2011 roku nasiliła sceptyczny stosunek Polaków do energetyki jądrowej, który od tamtego czasu przeważa nad poparciem. Obecnie jednak przewaga ta jest mniejsza niż przed laty. Za budowę elektrowni jądrowych w Polsce opowiada się dwie piąte badanych (39%, od poprzedniego pomiaru w 2018 roku wzrost o 5 punktów procentowych), a 45% respondentów (spadek o 5 punktów) jest temu przeciwnie.

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (372) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

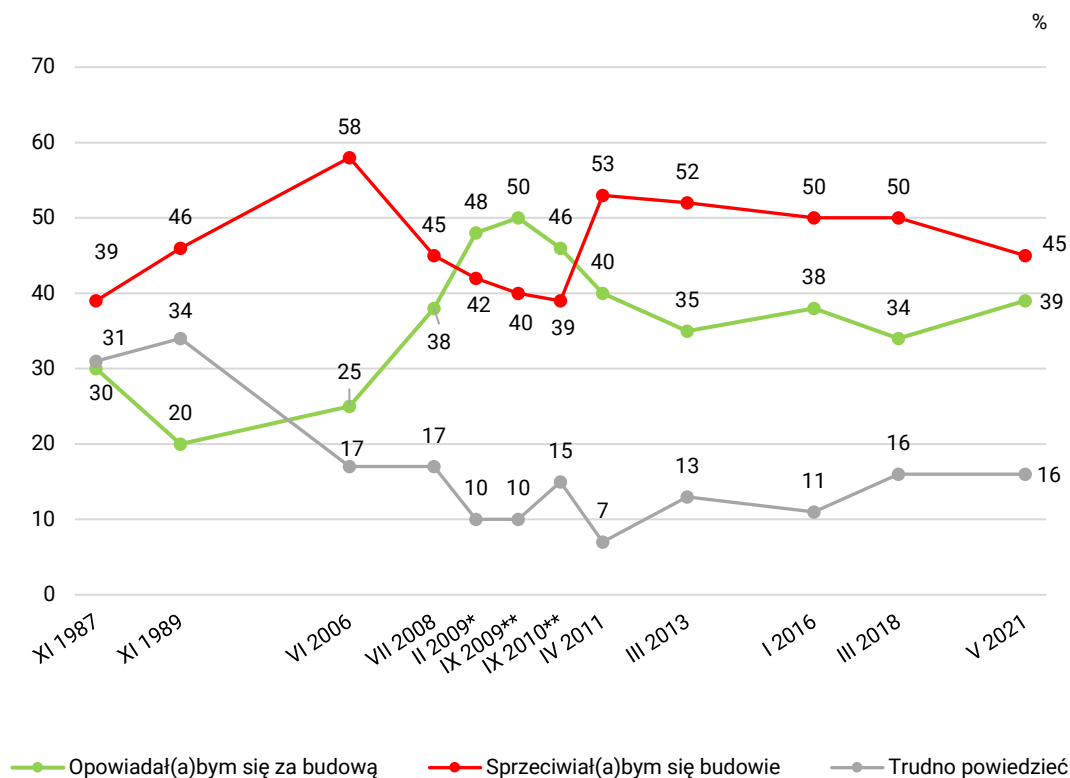
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadnim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadnim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 6 do 16 maja 2021 roku na próbie liczącej 1163 osoby (w tym: 54,8% metodą CAPI, 30,0% – CATI i 15,2% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS.1. Budowa elektrowni jądrowych ma swoich zwolenników i przeciwników. Gdyby poproszono Pana(ią) o zajęcie jednoznacznego stanowiska w sprawie budowy takich elektrowni w naszym kraju, to czy był(a)by Pan(i) za czy też przeciw?

* Badanie dla Ambasady Brytyjskiej

** Badanie dla Ministerstwa Gospodarki

Rozwój energetyki jądrowej w Polsce znacznie częściej popierają mężczyźni niż kobiety (odpowiednio 55% i 25%). Opowiadający się za budową elektrowni przeważają nad sprzeciwiającymi się temu wśród młodszej części badanych (poniżej 35 roku życia), respondentów mających wyższe wykształcenie oraz mieszkańców największych miast (liczących co najmniej 500 tys. ludności), jak również wśród kadry kierowniczej i specjalistów, techników i średniego personelu, prywatnych przedsiębiorców, robotników wykwalifikowanych i ankietowanych uzyskujący najwyższe dochody w przeliczeniu na osobę w gospodarstwie domowym (3000 zł i więcej). Z kolei poziomem sprzeciwu wyróżniają się – poza kobietami – ankietowani w wieku 55–64 lata, mający wykształcenie podstawowe lub zasadnicze zawodowe, robotnicy niewykwalifikowani, pracownicy administracyjno-biurowi, respondenci pracujący w prywatnych gospodarstwach rolnych (w tym rolnicy), uzyskujący niskie dochody *per capita* (poniżej 1500 zł) i osoby niezadowolone z własnej sytuacji materialnej. Poglądy polityczne nie mają w tym względzie tak dużego znaczenia, można jednak zauważyć, że częściej niż przeciętnie za budową opowiadają się osoby o poglądach lewicowych, natomiast sprzeciw wyrażają identyfikujący się z politycznym centrum. Deklaracje badanych o orientacji prawicowej są z kolei niemal równo

podzielone. Zwolennikami rozwoju energetyki jądrowej w Polsce zauważalnie częściej niż pozostali są potencjalni wyborcy Lewicy oraz Konfederacji Wolność i Niepodległość, co w przypadku obu tych elektoratów może być związane z relatywnie niższą średnią wieku². Przeważają oni także wśród zwolenników Koalicji Obywatelskiej, choć tu stanowiska są bardziej zróżnicowane. Wśród popierających Zjednoczoną Prawicę i Polskę 2050 Szymona Hołowni, podobnie jak wśród ogółu Polaków, przeważają sceptycy.

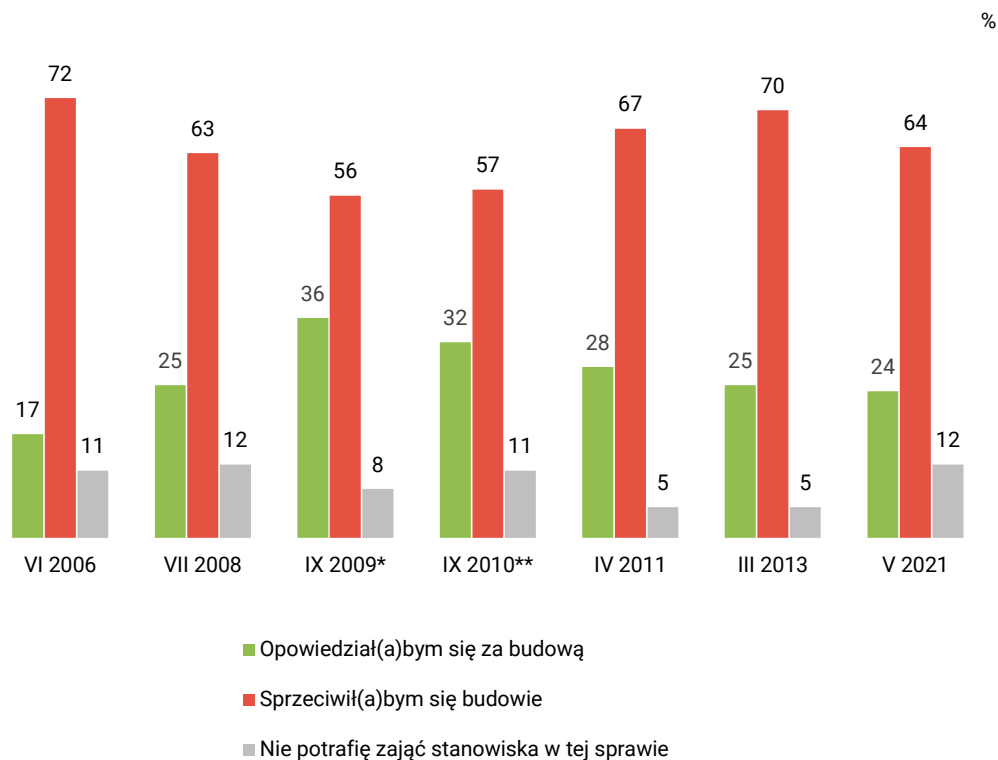
TABELA 1

Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Stosunek do budowy elektrowni atomowych w Polsce		
	poparcie	sprzeciw	stosunek nieokreślony
	w procentach		
Lewica	63	31	6
Konfederacja Wolność i Niepodległość	62	28	9
Koalicja Obywatelska	47	40	13
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	40	46	14
Polska 2050 Szymona Hołowni	40	46	14
Niezdecydowani, na kogo głosować	39	42	18
Niezamierzający głosować	26	51	23

Poparcie ankietowanych dla rozwoju energetyki jądrowej jest mniejsze, jeśli elektrownia miałaby stać w pobliżu miejsca ich zamieszkania. Za budowę takiego obiektu w swojej okolicy opowiedziałyby się jedna czwarta badanych (24%), natomiast dwie trzecie by oponowało (64%). Obecne wyniki są zbliżone do tych, jakie rejestrowaliśmy w pierwszej połowie ubiegłej dekady (czyli po katastrofie w Fukushima). Nieco większe poczucie bezpieczeństwa w kontekście energetyki jądrowej obserwowaliśmy w latach 2009–2010.

² Wynosi ona odpowiednio 41 lat (Lewica) i 35 lat (Konfederacja). W przypadku elektoratu Prawa i Sprawiedliwości średnia wieku wynosi 58 lat, Koalicji Obywatelskiej – 48 lat, a Polski 2050 Szymona Hołowni – 44 lata.

RYS. 2. Gdyby elektrownia atomowa miała powstać w okolicy Pana(i) miejsca zamieszkania, to czy był(a)by Pan(i) za czy przeciw tej decyzji?

* Badanie Ministerstwa Gospodarki

** W latach 2009–2011 wariant odpowiedzi brzmiał „trudno powiedzieć”

Niemal jedna trzecia badanych popierających budowę elektrowni jądrowych w Polsce (czyli około 12% ogółu badanych) oponowałaby, gdyby jeden z takich obiektów miał powstać w okolicy ich miejsca zamieszkania. To minimalnie częściej niż przeciętnie mieszkańcy makroregionu wschodniego (17%), badani w wieku 25–34 lata (16%) oraz potencjalni wyborcy Zjednoczonej Prawicy (16%).

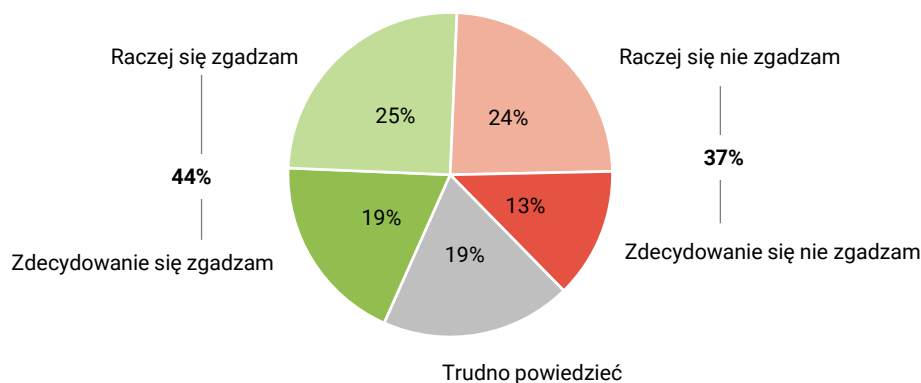
TABELA 2

Stosunek do budowy elektrowni atomowych w Polsce	Stosunek do budowy elektrowni atomowej w okolicy miejsca zamieszkania respondenta		
	poparcie	sprzeciw	stosunek nieokreślony
	w procentach		
Poparcie	59	30	11
Sprzeciw	0	99	1
Trudno powiedzieć	3	49	48

Przeważająca część badanych zgadza się z tym, że rozwój energetyki jądrowej jest konieczny, jeśli Polska chce odchodzić od węgla – choć głosy w tej sprawie są bardzo zróżnicowane (44% wobec 37% odrzucających ten pogląd).

CBOS

RYS. 3. Czy zgadza się Pan(i), czy też nie zgadza ze stwierdzeniem, że rozwój energetyki jądrowej w Polsce jest konieczny, jeśli chcemy odchodzić od energetyki opartej na węglu?

Na stanowisko w tej sprawie, podobnie jak w przypadku stosunku do budowy elektrowni atomowych, najsilniej rzutuje płeć respondentów, poziom ich wykształcenia oraz wiek. Przy założeniu, że Polska będzie odchodzić od energetyki węglowej, zastąpienie jej energetyką jądrową znacznie częściej za konieczne uznają mężczyźni niż kobiety, a także – w zauważalnie większym stopniu niż pozostali – badani mający wyższe wykształcenie i młodszy (poniżej 35 lat). Wyróżniają się także mieszkańcy dużych (100 000 – 499 999 ludności) i największych miast, osoby uzyskujące relatywnie wysokie dochody w przeliczeniu na osobę w gospodarstwie domowym (powyżej 1999 zł), a także kadra kierownicza i specjaliści, technicy i średni personel, robotnicy wykwalifikowani i prywatni przedsiębiorcy. Taki kierunek transformacji energetycznej nieco częściej aprobują ankietowani o poglądach lewicowych niż prawicowych oraz, szczególnie, centrowych, a także – wyraźnie częściej niż inni – respondenci popierający Lewicę i Konfederację. Relatywnie najwięcej osób negujących konieczność rozwoju energetyki jądrowej jest wśród obecnie niezamierzających głosować w wyborach parlamentarnych lub niezdecydowanych, na kogo oddać swój głos, wśród respondentów najslabiej wykształconych, robotników niewykwalifikowanych, badanych uzyskujących najniższe dochody *per capita* (poniżej 1000 zł) i źle oceniających własną sytuację materialną.

TABELA 3

Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Czy zgadza się Pan(i), czy też nie zgadza ze stwierdzeniem, że rozwój energetyki jądrowej w Polsce jest konieczny, jeśli chcemy odchodzić od energetyki opartej na węglu?		
	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Lewica	63	31	6
Konfederacja Wolność i Niepodległość	62	27	12
Koalicja Obywatelska	52	31	18
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	47	32	21
Polska 2050 Szymona Hołowni	44	31	25
Niezdecydowani, na kogo głosować	44	39	17
Niezamierzający głosować	32	43	25

Respondenci, którzy zgadzają się z tym, że odchodzenie od węgla wymaga rozwoju energetyki jądrowej, w zdecydowanej większości popierają budowę elektrowni atomowych w Polsce, natomiast badani będący przeciwnego zdania na ogół są jej przeciwni.

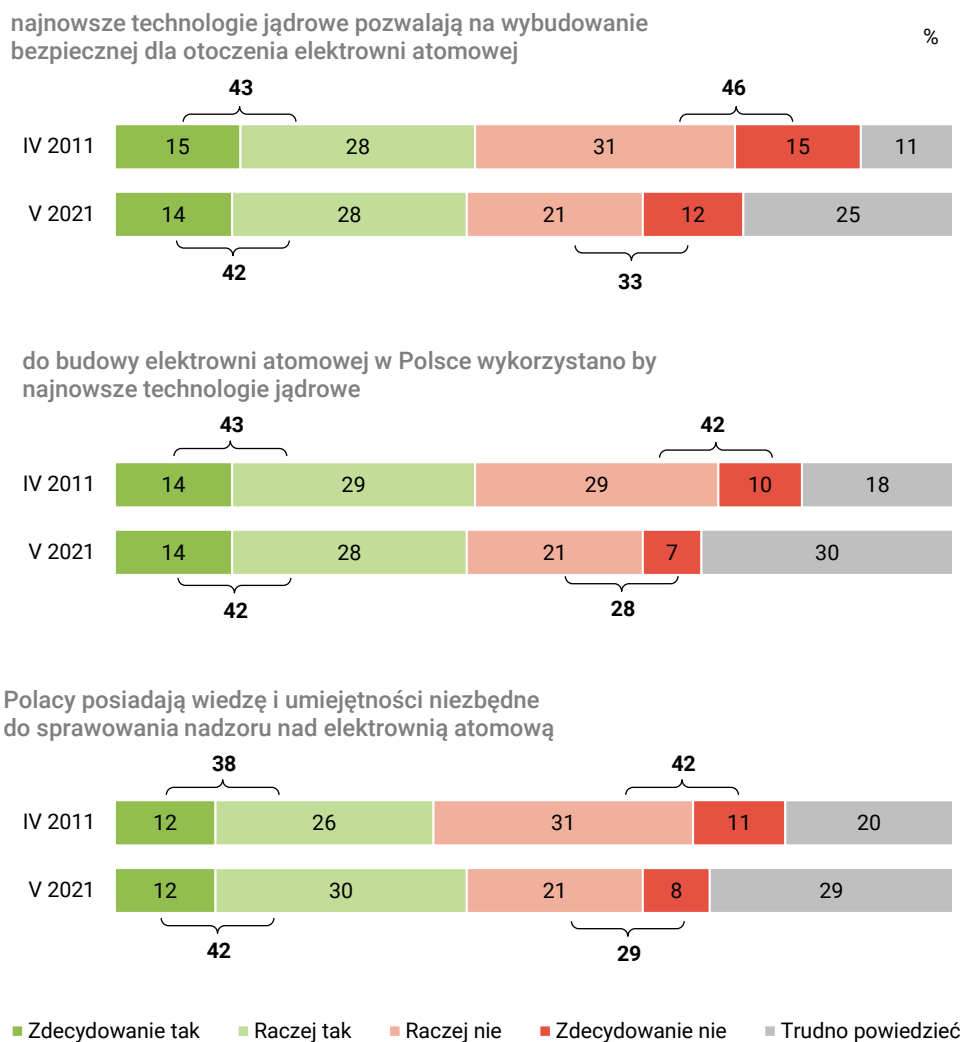
TABELA 4

Czy zgadza się Pan(i), czy też nie zgadza ze stwierdzeniem, że rozwój energetyki jądrowej w Polsce jest konieczny, jeśli chcemy odchodzić od energetyki opartej na węglu?	Stosunek do budowy elektrowni atomowych w Polsce		
	poparcie	sprzeciw	stosunek nieokreślony
	w procentach		
Tak	77	14	9
Nie	9	83	9
Trudno powiedzieć	13	42	45

W kwestiach związanych z zaawansowaniem technologii jądrowych i z kompetencjami ludzi nadzorujących funkcjonowanie elektrowni, a więc takich, które wpływają na postrzegany poziom bezpieczeństwa energetyki atomowej, opinie respondentów są podzielone, ale częściej optymistyczne niż sceptyczne. Przeważająca część badanych uważa, że najnowsze technologie pozwalają na budowę bezpiecznej dla otoczenia elektrowni atomowej (42% wobec 33% będących przeciwnego zdania), jak również, że w Polsce do jej budowy wykorzystano by najnowsze dostępne technologie (42% wobec 28%). Analogicznie, ponad dwie piąte ankietowanych (42%) jest zdania, że polscy specjaliści z tej dziedziny posiadają odpowiednią wiedzę i umiejętności, by sprawować nadzór nad elektrownią atomową, natomiast więcej niż jedna czwarta (29%) ma co do tego wątpliwości. W stosunku do pomiaru sprzed dziesięciu lat, który został przeprowadzony niedługo po katastrofie w Fukushima, odsetki badanych wyrażających *a priori* zaufanie do technologii oraz kompetencji obsługi elektrowni jądrowych pozostają względnie zbliżone. Jedynie nieco więcej osób niż wówczas wierzy w umiejętności i wiedzę osób, które nadzorowałyby pracę elektrowni. Wyraźnie ubyło natomiast głosów sceptycznych – główną rolę odegrał najprawdopodobniej czas, który już minął od tego zdarzenia – a przybyło osób niemających wyrobionej opinii w tych kwestiach.

RYS. 4. Czy, Pana(i) zdaniem:

Stosunek do budowy elektrowni atomowych w Polsce jest w znacznym stopniu kształtowany przez opinie respondentów na temat nowoczesności i bezpieczeństwa dostępnych technologii oraz kompetencji osób, które miałyby je obsługiwać. Na stanowisko w tej sprawie najsilniej rzutuje przeświadczenie o istnieniu technologii gwarantujących bezpieczne dla otoczenia funkcjonowanie elektrowni.

TABELA 5

	Stosunek do budowy elektrowni atomowych w Polsce		
	poparcie	sprzeciw	stosunek nieokreślony
	w procentach		
Czy, Pana(i) zdaniem, najnowsze technologie jądrowe pozwalają na wybudowanie bezpiecznej dla otoczenia elektrowni atomowej?			
Tak	80	13	7
Nie	7	86	7
Trudno powiedzieć	14	44	42
Czy, Pana(i) zdaniem, do budowy elektrowni atomowej w Polsce wykorzystano by najnowsze technologie jądrowe?			
Tak	67	24	9
Nie	19	72	9
Trudno powiedzieć	18	49	32
Czy, Pana(i) zdaniem, Polacy posiadają wiedzę i umiejętności niezbędne do sprawowania nadzoru nad elektrownią atomową?			
Tak	66	24	10
Nie	20	70	10
Trudno powiedzieć	20	50	30

***

Wprawdzie większa część Polaków uznaje, że rozwój energetyki jądrowej jest konieczny, jeśli Polska planuje odchodzić od węgla, lecz nadal przeważa sprzeciw wobec budowy elektrowni atomowych na terenie naszego kraju, choć jednocześnie – co warto podkreślić – jego skala zmniejszyła się w ciągu ostatnich trzech lat na korzyść poparcia dla tego kierunku transformacji energetycznej. Przeważająca część badanych ma pewne zaufanie do bezpieczeństwa technologii, które zastosowano by w polskich elektrowniach jądrowych, a także do kwalifikacji personelu, który by nadzorował ich funkcjonowanie. Na przestrzeni 10 lat wyraźnie zmniejszył się też odsetek respondentów powątpiewających w te czynniki, stanowiące o bezpieczeństwie funkcjonowania elektrowni atomowych. Nadal jednak – trend w tym przypadku jest dość stabilny – większość ankietowanych nie chciałaby mieszkać w pobliżu elektrowni atomowej, co również można uznać za jeden ze wskaźników poziomu obaw związanych z energetyką jądrową.

Opracował

Michał Feliksiak